

ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТРАНСПОРТНОГО БУДІВНИЦТВА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОСНОВИ ЕТИКИ

галузь знань: 13 Механічна інженерія

19 Архітектура та будівництво

спеціальність: 133 Галузеве машинобудування

192 Будівництво та цивільна інженерія

Викладач: Дар'я БАЮРА – викладач основ етики Полтавського фахового коледжу транспортного будівництва.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Галузь знань 19 Архітектура та будівництво Освітньо-професійна програма Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг та аеродромів Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр	Форма навчання: денна
	Статус дисципліни – ГСЄ.01В (вибірковий компонент освітньо-професійної програми)
	Мова викладання – українська
	Базові знання: соціально-гуманітарні курси, де аналізувалися питання народознавства, філософсько-світоглядного рівня, моральної свідомості особистості та моральної культури суспільства; художньо-мистецької творчості як вияву творчого мислення, засобу гармонізації особистості; історичних етапів та особливостей розвитку етичної та естетичної думки і її впливу на культуру особистості та народу.
	Тривалість вивчення, структура: Курс – III (група 31Д), семестр – V Кількість кредитів ECTS – 1,5 Загальна кількість годин – 45 Кількість аудиторних годин – 30 Лекції – 30 год Самостійна робота – 15 год Розділів – 2, підрозділів – 4, тем – 15
	Методи навчання Методи стимулювання і мотивації до навчання: бесіда (відтворююча, систематизуюча, евристична); мотиваційна мова та промова, «Мотиватори», вербалізація позитивного досвіду, мотиваційна дошка, мотиваційне есе, дидактичні ігри; навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; цікаві аналогії, проблемний виклад, педагогіка співробітництва, створення ситуацій емоційно-моральних переживань, творча діяльність, взаємоопитування, питання до змісту, позначки (на берегах опрацьовуваних джерел інформації), теоретична атака тощо. Інтерактивні методи: «Мозковий штурм», «Займи позицію», «Мікрофон», «Шкала думок», «Незакінчені речення», імітаційні методи, «Коло ідей», «Асоціативний кущ», «Кола Вена» тощо. Методи коучингу: «Колесо життєвого балансу», «Лінія часу», «Чотири питання», «Рефлексія задоволеності просуванням до мети від 1-го до 10-ти», модифікація досвіду.

	Методи візуалізації знань: символічна наочність, хмари тегів, віртуальні дошки, таймлайн («стрічка часу»), трейлери, скрайбінг (арт-скрайбінг), майндмеппінг (технологія ментальних карт), інфографіка, гранування тощо. Комп'ютерно-орієнтовані методи: пояснення із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), відео за запитом, індивідуальний та колективний майндмеппінг, скрайбінг, модерація, вебкоучинг. Дослідницькі методи: міні-дослідження, проєкти, ситуаційний аналіз, метод Ісікави. Рефлексія.
	Форми і засоби поточного та підсумкового контролю Поточний контроль: спостереження за навчальною діяльністю студентів; індивідуальне, групове та фронтальне усне опитування; виконання та захист домашнього завдання (індивідуальна або групова презентація); обговорення матеріалів занять, рефлексія; взаємоконтроль, самоконтроль; тематичні повідомлення; письмові завдання, есе; термінологічні диктанти; проєкти; ділові ігри; самостійна робота. Тематичний контроль: тести; контрольна робота. Підсумковий контроль: диференційований залік.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

МЕТОЮ вивчення навчальної дисципліни основи етики є:

- **ознайомити** з основними традиціями та підходами до сутності етичного та естетичного на різних щаблях розвитку людства (ці знання разом із відомостями, здобутими з інших гуманітарних курсів, сприятимуть формуванню цілісних компетентностей майбутніх фахівців та особистості здобувача освіти);
- **розпізнавати** філософсько-світоглядний рівень, моральну свідомість особистості;
- **проводити** аналіз моральної культури суспільства через філософські аспекти та етико-прикладні судження й рішення;
- **виробляти** загальний погляд на етику як особливу стадію розвитку моральної теорії й практики;
- **формувати** гуманістичний світогляд, долучати засобами етики до загальнолюдських і національних цінностей;
- **розвивати** естетичні смаки, підвищувати загальний культурний рівень та **розширювати** культурно-пізнавальні інтереси;
- **сприяти** всебічному розвитку студентів, їх духовному збагаченню, активному становленню й самореалізації в сучасному світі.

Мета реалізується через такі основні ЗАВДАННЯ:

- **зацікавити** студентів основами етики як філософською наукою, специфічним «інструментом» пізнання світу й себе в ньому;
- **формувати** етичну та естетичну культуру, **розвивати** естетичні смаки, уміння розрізняти явища високохудожньої та «масової» культури;
- **формувати** гуманістичний світогляд, духовно багату особистість, з високими загальнолюдськими морально-етичними орієнтирами;
- **сприяти** національному самоусвідомленню та стійкому відчуттю приналежності до європейської спільноти;
- **вивчати** основи етики в національному та світовому культурологічному контекстах, у міжпредметних зв'язках;
- **розвивати** творчі й комунікативні здібності, критичне мислення, культуру полеміки, уміння аргументовано доводити власну думку;
- **виробляти** вміння компетентно орієнтуватися в інформаційно-комунікативному сучасному просторі, застосовувати здобуті на заняттях з основ етики знання, практичні навички в житті;
- **розвивати** навички самоосвіти, бажання й спроможності вчитися впродовж життя;
- **забезпечити** гуманістичний підхід до освітнього процесу у фаховому коледжі;
- **спрямовувати** на етичні засади в професійній діяльності, **виробляти** прийнятні в моральному розрізі поведінкові моделі в професійній діяльності та повсякденному житті; **закріплювати** усвідомлення значення категорії краси, художньо-мистецької творчості в професійній практиці та в щоденному житті;
- **розширювати та поглиблювати** можливості комфортного й безпечного співіснування в сучасній соціальній реальності;
- **формувати** творче мислення в ході пізнання соціальних явищ; дорослу життєву позицію особистості, яка здатна брати на себе відповідальність за власні дії та їх наслідки.

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАБУТТЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення основ етики у фаховому коледжі забезпечує **реалізацію ключових компетентностей**, які сприяють розвитку особистості та її повноцінній самореалізації в сучасному житті, у таких напрямках:

– *соціальному*: активна участь у суспільному житті; здатність знайти, зберегти й розвинути себе як особистість; розвиток комунікативних якостей; здатність розв'язувати проблеми; формування світоглядних і загальнолюдських ціннісних орієнтирів;

– *мотиваційному*: розвиток творчих здібностей, здатності до навчання, самостійності мислення;

– *функціональному*: естетичні, культурологічні, мовні, комунікативні уміння/здібності (уміння оперувати набутими знаннями, сформованими навичками, використовувати їх у практичному житті).

Компетентнісний потенціал навчальної дисципліни основи етики

1. Спілкування державною мовою – готовність (здатність) студентів засобами української мови успішно взаємодіяти в процесі розв'язання типових життєвих проблем та професійних ситуацій; сформоване ціннісне ставлення до мови свого народу, наявність досвіду послуговування державною мовою.

2. Спілкування іноземними мовами – готовність (здатність) реалізовувати різноманітні комунікативні наміри в широкому діапазоні особистісних, соціальних і культурних контекстів.

3. Математична грамотність – спроможність особистості застосовувати математичні вміння в реальному житті, працювати з числовою інформацією.

4. Компетентності в природничих науках і технологіях – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти й оперувати інформацією відповідно до потреб, застосовувати ІКТ в навчанні й повсякденному житті, знаходити, опрацьовувати й систематизовувати інформацію); здатність бути відкритими до інновацій, реалізувати себе в мінливому технологічному, життєвому, навчальному й трудовому середовищі.

5. Інформаційно-комунікаційна компетентність – здатність (готовність) розуміти навколишнє інформаційне середовище, самостійно шукати, добирати й критично аналізувати необхідну інформацію, трансформувати, зберігати та транслювати її й діяти відповідно до своїх цілей і прийнятої в суспільстві комунікаційної етики.

6. Уміння вчитися протягом життя – здатність і внутрішня потреба самостійно здобувати знання й формувати вміння відповідно до поставлених цілей з метою самовдосконалення й самореалізації.

7. Соціальна й громадянська компетентності – усвідомлення громадянської повинності й відповідальності, здатність до реалізації громадянських прав і обов'язків.

8. Підприємницька компетентність – це інтегрована якість особистості, що базується на креативності, творчості, інноваційності, здатності до ризику, спроможності планувати, самоорганізовуватися й організовувати підприємницьку діяльність, утілювати ідеї у сферу економічного життя, розв’язувати конфліктні ситуації, приймати рішення, брати на себе відповідальність, формувати моделі поведінки, необхідні для успішного розв’язання нагальних виробничих проблем.

9. Загальнокультурна – здатність студента усвідомлено сприймати надбання культури як цінність, аналізувати й оцінювати досягнення національної та світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контексті сучасного суспільства, застосовувати традиційні для культури українського народу методи самовиховання.

10. Екологічна грамотність і здорове життя – здатність розумно й раціонально користуватися природними ресурсами, усвідомлено ставитися до ролі довкілля для життя й здоров’я людини; готовність виявляти активну життєву позицію в питаннях захисту довкілля, дотримуватися здорового способу життя й пропагувати його.

Компетентності, яких повинен набути здобувач освіти <i>(інтегральна, загальні – ЗК, фахові – ФК)</i>	Результати навчання (ПРН – програмні результати навчання)
ЗК1. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, фізичної та духовної культури. ЗК2. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК4. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК5. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел та приймати обґрунтовані рішення. ЗК6. Здатність працювати з інформацією, мати навички роботи в комп’ютерних мережах, використання Інтернет-ресурсів. ЗК7. Здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку. ЗК8. Здатність вільно володіти діловою українською та іноземною мовами.	ПРН1. Застосовувати базові професійні й наукові знання в галузі соціально-гуманітарних та економічних наук у пізнавальній та професійній діяльності. ПРН4. Володіти необхідним рівнем інформаційної та комп’ютерної культури. ПРН14. Володіти основними методами, способами й засобами отримання, зберігання, переробки інформації. ПРН15. Формувати й чітко розуміти свої громадські права і обов’язки, відстоювати принципи громадського суспільства і правової держави. ПРН16. Діагностувати й аналізувати стан соціально-психологічного клімату в колективі, причини наявних конфліктів, міру використання соціальних резервів виробництва, володіти методами морального впливу на поведінку людини, стимулювання якості праці.

ЗК9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та проявляти лідерські якості, інтелект, професійний досвід. ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності. ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.	
---	--

ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ЗАГАЛЬНА ЕТИКА

1.1. Етика – складова філософської науки

1.1.1. Вступ. Місце етики в духовній культурі людини. Поняття етики й моралі.

1.1.2. Моральні проблеми людської діяльності. Гуманістична мораль. Поняття резильєнтності як процесу. Вивчена безпорадність.

1.2. Категорії етики

1.2.1. Категорії етики та їх історичний характер. Категорії моральної самосвідомості.

1.2.2. Когнітивні викривлення. Питання сенсу життя.

1.2.3. Мистецтво в житті людини як особливий спосіб відображення дійсності. Види мистецтва. Суб'єктивність емоційно-чуттєвого стилю митця. Кінцугі – мистецтво прийняття недосконалості.

1.2.4. Художня література як особлива форма естетичного освоєння світу. Рідна мова – вагомий засіб національного спротиву.

1.2.5. Товаришування, дружба як важливі чинники соціального та особистісного становлення людини. Кохання як найвище почуття.

1.2.6. Етика сімейного життя. Запобігання та протидія домашньому насильству.

1.3. Культура поведінки та етикет у різних сферах життя людини

1.3.1. Мовний етикет. Культура спілкування. Метод ненасильницького спілкування Маршала Розенберга.

1.3.2. Асертивність як умова ефективного спілкування.

1.3.3. Норми та правила сучасного етикету.

1.3.4. Спорт як ефективний спосіб відновлення енергії. Культура бути здоровим.

1.3.5. Шкідливі звички як спосіб швидкого досягнення радості. Довготривалі щасливі звички. Стандарт життя.

2. ХРИСТИЯНСЬКА ЕТИКА

2.1. Культура поведінки та етикет у різних сферах життя людини

2.1.1. Християнська етика як вчення про формування духовного світу особистості. Біблія про людину, добро і зло. Божі заповіді в повсякденному житті.

2.1.2. Світові та національні релігії. Відмінності між ними.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (за видами навчальної діяльності).

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування (індивідуальне, групове, фронтальне) й оцінювання їх знань під час теоретичних занять, оцінювання виконання студентами домашніх завдань, самостійної роботи, взаємоконтролю, самоконтролю, проведення й перевірки письмових контрольних робіт, тестування та в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій.

Тематичний контроль: тести, контрольна робота.

Підсумковий контроль: диференційований залік.

Бал	Значення оцінки	Критерії оцінювання
5	Відмінно	Студент організовує свою діяльність – мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує; організовує й планує навчальне співробітництво з викладачем та одногрупниками, працює в групі й набуває досвіду такої роботи. На основі здобутих знань, набутих умінь і навичок вільно визначає проблему обговорення, аналізує, синтезує, оцінює інформацію з будь-яких джерел, висловлює припущення про її достовірність або недостовірність; висуває альтернативні шляхи й оцінює їх, обираючи спосіб розв’язання проблеми чи власну позицію щодо неї; обґрунтовує обрану позицію. Застосовує творчий підхід , створює нове , використавши відоме, засвоєне. Демонструє перспективи діяльності в даній галузі наук. Застосовує власні підходи до обробки та зберігання навчальної інформації.
4	Добре	Студент виявляє здатність застосовувати здобуті знання, набуті уміння й навички в іншій ситуації , в іншому контексті для виконання нових завдань, не потребуючи для цього зовнішніх підказок. Розділяє інформацію , явище, предмет на складники й порівнює їх, виявляє зв’язки , простежує їх логіку, робить висновки , рефлексує за результатами вивченого / зробленого. Обирає рішення й дії , які забезпечують особистий розвиток , гармонійну взаємодію між людьми і природою, суспільне благо; усвідомлено ставиться до власних дій, ставить цілі , планує результат . Може допускати неточності у формулюваннях думок, недостатньо аргументувати їх, виявляти нечітку власну позицію.
3	Задовільно	Студент відтворює почуту або прочитану інформацію, запам’ятовує факти, поняття, терміни, теоретичні обґрунтування, здатен передавати інформацію іншими

		словами, у вигляді схем, зображень, добирати приклади, викладати коротко або розширено, відносити до певної групи (категорії), прогнозувати послідовність дій, наступні кроки виконання навчального завдання. Потребують доопрацювання уміння та навички практично застосовувати здобуті знання для розв'язання проблем, аналізу, синтезу, обґрунтування думок на основі інформації опрацьованої теми; установлення зв'язків між інформативними блоками, узагальнення матеріалу, аргументування власної думки; розпізнавання вивченого в нових завданнях та нових ситуаціях.
2	Незадовільно	Студент має труднощі в запам'ятовуванні інформації – фактів, понять, термінів, теорії, сприйнятті її на достатньому рівні й передачі в іншій формі (іншими словами, графічними зображеннями тощо). Для застосування почутої інформації під час виконання тренувальних завдань чи використання в нових умовах або ситуаціях потребує суттєвої зовнішньої допомоги, підказок. Не простежує логіку в змісті теми, має труднощі в розділенні інформації на окремі складники, простеженні схожості або відмінності в предметах чи об'єктах.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Етика та естетика: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів, ПП «Арал», 2018. 204 с.
2. Онищенко В. Д. Християнська етика: навчальний посібник для викладачів. Львів, 2015. 136 с.
3. Торфул М.Г. Етика: Навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2005. 416 с.

Допоміжна література

1. Біблія.
2. Етика та естетика: навчальний посібник для семінарських занять та самостійної роботи студентів фармацевтичних факультетів / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця, М. О. Мегрелішвілі. – Запоріжжя, ЗДМУ, 2019. 81 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт дистанційного навчання Полтавського фахового коледжу транспортного будівництва <https://pbttb.gnomio.com/>
2. <https://www.upgrade-yourself.com.ua/>
3. <https://karpachoff.com/ua/>

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Навчальне середовище Moodle.
- Освітній онлайн-портал «На Урок».
- Платформа онлайн-освіти Prometheus.
- Освітній онлайн-портал Всеосвіта.
- Платформа з цифрової грамотності Дія.Освіта.

- Educational Era – студія онлайн-освіти.
- Інтерактивна дошка Jamboard.